

การศึกษาบุคลิกภาพและการของครูไทย

*รองศาสตราจารย์ล้วน สายยศ

1.0 ภูมิหลัง

บุคลิกภาพเป็นภาษาที่ใช้พูดกันประจำวัน เช่นพูดว่า คนนี้เห็นแก่ตัว คนนั้นหยิ่งบิโส แดงบุคลิกไม่เหมาะจะเป็นครู คำนี้มีบุคลิกลักษณะเป็นครูได้ดี อะไรทำนองนี้ บุคลิกจึงกลายเป็นสิ่งที่ใช้บรรยายลักษณะเด่นของบุคคลที่เราได้พบเห็น บุคลิกภาพเป็นลักษณะทางจิตวิทยา เช่นอารมณ์ จริต และจิตใจ ซึ่งมีความคงเส้นคงวาแตกต่างจากบุคคลอื่น (McMartin. 1995) หรือเป็นลักษณะโดดเด่นของบุคคลใดบุคคลหนึ่ง ซึ่งแสดงออกแบบนั้นอยู่เป็นประจำ กับสถานการณ์เฉพาะอย่างจนเป็นนิสัยถาวร (ล้วน สายยศ. 2525)

ลักษณะบุคลิกภาพนั้นมีย่อย ๆ มากมาย ตามลักษณะนิสัยของคน แต่ในการอธิบายเกี่ยวกับบุคลิกภาพมักจะจัดกลุ่มกันเป็นแบบ ๆ เพื่อสะดวกในการพิจารณา ในทางพุทธศาสนาได้อธิบายเกี่ยวกับจริตของมนุษย์ ซึ่งถือว่าเป็นลักษณะเดียวกันของบุคลิกภาพ เพราะจริต หมายถึง อุปนิสัยหรือนิสัยสันดาน จริตทางพุทธศาสนาแบ่งออกเป็น 6 แบบคือ

1. รากจริต เป็นคนลักษณะรักสวยรักงาม สะอาดเรียบร้อย มีระเบียบ
2. โทสจริต เป็นคนลักษณะใจร้อน หงุดหงิด ริษยา และผูกโกรธ
3. โมหจริต เป็นคนลักษณะเขลา เหนงา ซึม ชอบงมแงบ แคลงใจ
4. ลัทธิจริต เป็นคนลักษณะเลื่อมใสง่าย จิตซาบซึ้ง ซึ่มนาน ชอบบริจาค
5. วิตกจริต เป็นคนลักษณะจับจด ฟุ้งซ่าน อารมณ์แปรปรวน
6. พุทธจริต เป็นคนลักษณะใช้ความคิดพิจารณา รอบคอบ มีเหตุผล

(ปิ่น มุกกันต์. 2499; ประยุทธ์ ปยุตโต. 2518; จิตรกร ตั้งเกษมสุข. 2525)

ประมาณ 150-200 ปีในคริสตศาสนา กาเลนเป็นนายแพทย์ชาวโรมัน ได้จัดบุคลิกภาพของมนุษย์ออกเป็น 4 แบบ (Aikin. 1989) คือ คอเลคริก (Choleric) เป็นลักษณะฉุนเฉียว

* อดีตอาจารย์ภาควิชาการวัดผลการศึกษา มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร

โกรธง่าย ใจร้อน ฉับไว เมแลนคอลิก (Melancholic) เป็นลักษณะจิตใจทู่ ซึมเศร้า ไม่เบิกบาน แสงจืด (Sanguine) เป็นลักษณะร่าเริง สดใส เปล่งปลั่ง และ เฟลมมาติก (Phlegmatic) เป็นลักษณะเยือกเย็น เลือดยาว อืดอาด

ฮอลแลนด์ (Holland. 1973) จัดลักษณะของคนตามความสนใจของอาชีพเป็น 6 ลักษณะ คือ Realistic (ชอบความเป็นจริง) มีบุคลิกแบบขี้อาย เบิกเผย หัวอ่อน วัตถุนิยมจริงจัง แข็งแรง มัธยัสถ์ พวกนี้ชอบงานประเภทกลางแจ้ง Investigative (ชอบค้นคว้า) บุคลิกของพวกนี้เป็นแบบชอบวิเคราะห์ ใฝ่รู้ รักอิสระ ฉลาด มีเหตุผล Social (ชอบสังคม) บุคลิกพวกนี้เป็นแบบให้ความร่วมมือ มีไมตรีจิต บำเพ็ญประโยชน์ เมตตากรุณา จุใจเก่ง เข้าใจเพื่อนมนุษย์ มีความเป็นมิตร Conventional (ชอบระเบียบแบบแผน) บุคลิกพวกนี้เป็นแบบไม่ยืดหยุ่น ชอบเลียนแบบ อ่อนน้อม เรียบร้อย เจ้าระเบียบ คล่องแคล่ว เขียวเข็น Enterprising (ชอบทางธุรกิจ) เป็นบุคลิกแบบ แสดงตัว ชักชวนเก่ง เชื่อมั่นตนเอง ช่างพูดจา เข้าสังคมง่าย ขยันขันแข็ง ชองเสียง และ Artistic (ชอบงานศิลปะ) บุคลิกแบบนี้เป็นพวก จุกจิก ขาดระเบียบ เจ้าอารมณ์ เพ้อฝัน ใจร้อน รักอิสระ มีจินตนาการ และช่างคิด

แมคมาร์ติน (McMartin. 1995) ได้รวบรวมแนวคิดของหลายกลุ่มที่จัดกลุ่มบุคลิกภาพแนวใหม่เป็น 5 กลุ่ม (The Big Five) ซึ่งประกอบไปด้วย Extraversion (การแสดงออก) เป็นลักษณะชอบพจณภัย ช่างพูด คล่องแคล่ว ทะเลิ่ง มีอำนาจ Agreeableness (มีความเป็นมิตร) เช่น ใจดี มีความรัก เป็นมิตร สุภาพ ให้ความอบอุ่น Conscientiousness (มีในธรรม) เป็นลักษณะรับผิดชอบ ยุติธรรม ซื่อสัตย์ วางใจได้ พึ่งพาได้ Neuroticism (อารมณ์แปรปรวน) พวกนี้เป็นลักษณะประสาตนเอง วิตกกังวล อารมณ์ร้าย ห่วงใย เครียด Openess to experience (มีความคิด) เช่นชอบจินตนาการ อยากรู้อยากเห็น สนใจกว้าง หมกมุ่น มีปัญญา

ไอแซงค์ (Eysenck. 1958 อ้างจาก Aiken. 1989) วิเคราะห์องค์ประกอบลักษณะบุคลิกภาพ ปรากฏว่ามีเพียง 2 ด้านเท่านั้น นั่นคือ Introverted-Extraverted กับ Stable-Unstable อันหลังบางที่เรียกว่า Neurotic อันแรกบางที่เรียก Extraversion แกนของการเก็บตัว-การแสดงตัว ให้เป็นแกนนอน และแกนของอารมณ์แปรปรวน-อารมณ์ปกติให้เป็นแกนตั้ง แล้ววิเคราะห์คุณลักษณะที่อยู่ในระหว่าง 4 ควอร์แดรนต์ 32 คุณลักษณะ (traits) เพื่อสะดวกในการแปลความหมาย คุณลักษณะใหญ่ใน 4 ส่วนนั้น อิงแนวคิดของกาเลน ในระยะหลังไอแซงค์แบ่งลักษณะของบุคลิกภาพเป็น 3 ด้าน (Type) คือ Extraversion (E) ซึ่งเป็นลักษณะคนชอบแสดงออก สังคมดี เป็นกันเอง มีพลังชักนำผู้อื่น Neuroticism (N) เป็นลักษณะคนวิตกกังวล ใจทู่ อาย ขาดความเชื่อมั่นในตนเอง Psychoticism (P) เป็นลักษณะคนที่มี

ความก้าวร้าวเห็นแก่ตัว ต่อต้านสังคม จากความเห็นอกเห็นใจ ไม่มีความเมตตาปราณี (Eysenck. 1990)

ที่กล่าวมาเป็นแบบของบุคลิกภาพในแนวคิดของท่านผู้รู้ผู้คิดของบุคลิกภาพของคนโดยทั่วไป ไม่ค่อยได้อธิบายเฉพาะอาชีพลงไปให้ชัดเจนนัก เพราะการจะประกอบอาชีพอะไรสักอย่างนั้น มีองค์ประกอบของบุคลิกภาพหลายด้านผสมผสานกัน อาชีพครูในทัศนะของฮอลแลนด์ จะมีบุคลิกด้านชอบเข้าสังคมอยู่ด้วยเสมอ แล้วแต่จะเป็นครูที่หนักไปทางไหน แต่ครูโดยทั่วไปแล้วจะประกอบด้วย ด้านสังคม ด้านศิลปะ และด้านธุรกิจ (SAE) ครูคณิต-วิทย์ ก็จะมีลักษณะด้านชอบค้นคว้า (I) เข้ามาเกี่ยวข้อง แต่ที่เห็นเป็นหลักคือการแสดงออก จากการศึกษาลักษณะครูที่สังคมต้องการ (วิทยาลัยครูบ้านสมเด็จเจ้าพระยา. 2518) ต้องการครูที่พูดจาไพเราะนุ่มนวล ลักษณะผู้นำ อารมณ์ขัน บางโอกาส หน้าตาเข้มแข็งแจ่มใส มีเมตตากรุณา จากผลการประชุมอธิการวิทยาลัยครู คณะศึกษาศาสตร์ (วิทยาลัยครูพิบูลสงคราม. 2527) บุคลิกภาพของนักศึกษาครุควรประกอบด้วย สุขภาพเรียบร้อย พูดจาไพเราะ ประณีตละเอียดถี่ถ้วน รู้จักควบคุมตนเอง ซื่อสัตย์สุจริต เมตตากรุณา ละวางความชั่ว มีความละเอียดและเกรงกลัวต่อบาป และยังมีจริยธรรมด้านอื่น ๆ อีกมาก บทสรุปจะเน้นจริยธรรมเฉพาะบุคคลและจริยธรรมในด้านวิชาชีพครู ส่วนที่พูดเกี่ยวกับบุคลิกภาพมีดังที่กล่าวมาแล้วเท่านั้น

ในการสัมมนา เรื่อง สถานภาพครู (มศว ประสานมิตร. 2535) วิเคราะห์สถานภาพครู 3 ประการคือ สถานภาพทางด้านวิชาชีพ สถานภาพทางด้านเศรษฐกิจ และสถานภาพทางสังคม สถานภาพทางด้านวิชาชีพสรุปไว้ 9 ข้อ สถานภาพทางด้านเศรษฐกิจสรุปไว้ 7 ข้อ สถานภาพทางสังคมสรุปไว้ 14 ข้อ มีข้อข้อเดียวคือ ข้อ 14 ที่กล่าวว่า สังคมเห็นว่าครูเป็นผู้มีบุคลิกภาพ กิริยามารยาทและความประพฤติดี ไม่มีการวิเคราะห์แจ่มแจ้งว่า สังคมต้องการครูที่มีบุคลิกภาพแบบใด เพื่อให้สถาบันผลิตครูได้ถูกต้องตามความปรารถนาของสังคม ดังนั้นลักษณะบุคลิกภาพของครูที่สังคมต้องการไม่ปรากฏเด่นชัด เน้นกันมากแต่ทางจริยธรรมและอื่น ๆ

จากปัญหาการไม่กำหนดบุคลิกภาพครูที่เหมาะสมในสังคมไทย จึงอยากศึกษาว่า ครูไทยส่วนใหญ่จะมีลักษณะแบบใด เพราะโดยการประกาศรับครูโดยทั่วไปจะเน้นทางความรู้ ผลการสอบมากกว่าที่จะมองด้านบุคลิกภาพภายในของครู ครูบางคนจึงมีลักษณะคุร้ายทำลายจิตใจเด็กเห็นแก่ประโยชน์ส่วนตน สังคมไทยน่าจะได้ครูที่เป็นลักษณะแสดงตัว มีคุณธรรมและควบคุมตนเองได้

2.0 จุดประสงค์ของการศึกษา

เพื่อศึกษาบุคลิกภาพของครูตามแนวทฤษฎีของไอแซงค์ (Eysenck. 1985) ว่าครูมี

บุคลิกภาพลักษณะด้านการแสดงออก ด้านอาการประสาท ตลอดจนลักษณะจิตใจพวกกลุ่มจิตใจหดหู่ กลุ่มจิตใจเฉื่อยชา กลุ่มจิตใจฉุนเฉียว และกลุ่มจิตใจร่าเริงมีมากน้อยเพียงใด

3.0 วิธีดำเนินการ

กลุ่มตัวอย่างเป็นครูที่เข้าอบรมการวัดผล การวิจัยฯ สถิติของภาควิชาการวัดผลและวิจัย การศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ปีการศึกษา 2535-2536 มีถิ่นการ สอนกระจายไปทั่วประเทศทุกจังหวัด จำนวน 441 คน เป็นชาย 141 คน หญิง 300 คน เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษา เป็นแบบทดสอบวัดบุคลิกภาพตามแนวของไอแซงค์ วัด 2 องค์ประกอบ คือ ด้านการแสดงออก 6 ข้อ ด้านอารมณ์แปรปรวน 6 ข้อ รวมเป็น 12 ข้อ โดยพิมพ์สลับองค์- ประกอบ 2 เป็นข้อคู่ องค์ประกอบ 1 เป็นข้อคี่ มีน้ำหนักองค์ประกอบแต่ละข้อ .42 ขึ้นไป และมีความเชื่อมั่น .875 สอบวันสุดท้ายในการอบรมแต่ละโครงการ วิเคราะห์และแจ้งให้ทุกกลุ่มทราบ ทุกครั้ง ในการศึกษาคั้งนี้ เลือกคนที่ทำสมบูรณ์มาวิเคราะห์รวมกันอีกครั้ง

4.0 ผลการศึกษา

ก. ข้อมูลส่วนตัว

กลุ่มตัวอย่างจากผู้เข้าอบรมการวัดผล การวิจัยและสถิติ เพื่อการวิจัยคั้งนี้ กระจายไป ทุกจังหวัดทั่วประเทศ แต่จำนวนมากที่สุดคือครูสังกัดกรุงเทพมหานคร เป็นชาย 32% เป็นหญิง 68% อายุเฉลี่ยของครูกลุ่มนี้ 38 ปี อายุมีช่วงตั้งแต่ 23 ปี ถึง 57 ปี เป็นโสด 36% มีครอบครัว แล้ว 64% โดยเฉลี่ยเป็นครูระดับ 5 คือมีตั้งแต่ระดับ 2 ถึงระดับ 7 ที่มาจกเอกชนมีจำนวนน้อย เงินเดือนโดยเฉลี่ย 9,479 บาท เงินเดือนน้อยที่สุด 3,580 บาท สูงสุด 30,000 บาท ความ ประสงค์ที่ครูเข้ารับการอบรม 72% เพื่อเพิ่มความรู้ 18% เพื่อทำปริมาณงาน และอีก 10% เพื่อ จุดประสงค์อื่น

ข. ข้อมูลตามจุดประสงค์ในการศึกษา

การวิเคราะห์บุคลิกภาพของกลุ่มตัวอย่างคั้งนี้ มองบุคลิกภาพของครูส่วนรวม ผลปรากฏ ว่า บุคลิกด้านอาการประสาทมีคะแนนเฉลี่ย 3.544 ความแปรปรวน 2.906 แสดงว่า ครูใน กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่มีอาการประสาทหรืออารมณ์แปรปรวน เชื่อมั่นได้ที่ .01 ($t=6.70$, $p<.01$) ส่วนบุคลิกภาพด้านการแสดงออกมีค่าเฉลี่ย 4.754 ความแปรปรวน 1.482 แสดงว่าครู ส่วนใหญ่มีบุคลิกภาพด้านการแสดงออกเชื่อมั่นได้ที่ระดับ .01 ($t=30.24$, $p<.01$) แต่ถ้จะ

เทียบระหว่างลักษณะบุคลิกภาพ 2 อย่างว่าอย่างไรมากกว่า ไม่สามารถตอบคำถามได้แน่นอน แต่ถ้าถือว่าอาการประสาทมี 6 ช่วง อาการแสดงออกมี 6 ช่วง เท่ากันตามแนวของไอเซนชัค (Eysenck, 1958) บุคลิกด้านการแสดงออกจะมากกว่าบุคลิกด้านอาการประสาท ($t=12.1$, $p<.01$)

การแปลผลอีกแนวหนึ่งมองลักษณะคนเป็น 4 แบบ คือประเภทมีบุคลิกภาพจิตใจหดหู่ ซึ่งกลุ่มคนลักษณะเงียบ ไม่ชอบคบหา สงบเสงี่ยม คิดในแง่ร้าย มีสติยับยั้ง กระด้าง วิดกกังวล หงุดหงิด มีจำนวน 5.44% ประเภทบุคลิกอึดอาดเฉื่อยชา ซึ่งกลุ่มคนมีลักษณะ ระมัดระวัง ช่างคิด รักสงบ ควบคุมตนเองได้ มั่นใจ มั่นคง เขือกเย็น มีจำนวน 4.54% ประเภทบุคลิกฉุนเฉียวใจร้อน ซึ่งกลุ่มคนมีลักษณะ ขี้ระแวง กระทบกระชวย ก้าวร้าว อยู่ไม่สุข เปลี่ยนแปลงง่าย หุนหันพลันแล่น มองโลกแง่ดี คล่องแคล่ว มีจำนวน 53.97% ประเภทบุคลิกกล้าแข็ง สดใส ซึ่งกลุ่มคนที่มีลักษณะ ชอบออกสังคม ออกหน้าออกตา ช่างเจรจา ชอบสบาย สนุกสนาน ไร้กังวล มีความเป็นผู้นำ มีจำนวน 36.05% เปรียบเทียบกัน 4 กลุ่ม แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญ ($X^2_{(3)} = 311.65$, $p<.01$) แต่กลุ่มครูที่มีจิตใจหดหู่มีจำนวนพอ ๆ กับกลุ่มครูที่มีลักษณะเฉื่อยชา นอกนั้นแตกต่างกันทุกคู่ ครูที่มีลักษณะใจร้อนฉุนเฉียวจะมีมากกว่าเพื่อนคือ 53.97% หรือ 54% เรียกว่ามีมากกว่าครึ่งหนึ่งของจำนวนครูทั้งหมด

5.0 การอภิปรายผลของการศึกษา

ผลการวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับบุคลิกของครู ปรากฏว่าครูจากกลุ่มตัวอย่างมีลักษณะ อารมณ์แปรปรวน หรืออาการประสาทสูงกว่าระดับปานกลางที่ตั้งไว้ แต่ก็ยังไม่สูงมากนักจนเป็นอันตรายถึงขั้นเป็นโรคจิต เหตุที่ครูส่วนใหญ่มีบุคลิกลักษณะนี้อาจเป็นเพราะกลุ่มตัวอย่างที่มีความอยากรู้อยากเห็น อยากรับรู้ให้แก่ตนเองถึง 72% อีกประการหนึ่งอาจเป็นเพราะกลุ่มตัวอย่าง 60% เป็นครูที่มีภูมิลำเนาและสถานที่ทำงานอยู่ในเขตเมืองใหญ่ โดยเฉพาะครูในกรุงเทพมหานคร เกือบ 30% ความเป็นอยู่ในเมืองใหญ่เต็มไปด้วยปัญหานานาประการ ทำให้เกิดความเครียดและความวิตกกังวลสูง ดังคำกล่าวของนายแพทย์ประสพ รัตนากร ที่ว่า บ้านเมืองยิ่งเจริญมากเท่าใด สติของโรคจิตและโรคประสาทก็จะเพิ่มขึ้นเป็นเงาตามตัว (ประสพ รัตนากร, 2513) อาการประสาทของครูสูงกว่าระดับปานกลางจึงเป็นสิ่งที่ไม่น่าแปลกใจ เพราะสภาพการณ์ของครูมีผลโดยตรงต่อพฤติกรรมของนักเรียน (Veldman and worsham, 1983) แต่ถ้าสามารถทำให้ครูหรือคัดเลือกครูที่มีบุคลิกด้านอารมณ์แปรปรวนลดน้อยลง ผลดีก็ตกแก่แก่นักเรียน ความวิตกกังวลหรือความเครียดจะน้อยลง การทุ่มเทเพื่อการเรียนการสอนจะได้ผลมากขึ้น แพทย์หญิงวิวิรรณ นิเวศพันธ์

กล่าวว่า คนที่มีอาการประสาทหรือเครียดหลายคนไม่รู้ตัวเองว่าเป็น บางคนไม่ยอมรับ เมื่อมีอาการป่วยที่ไม่ทราบสาเหตุ (Weekend, 2539) ลักษณะอาการประสาทครุส่วนใหญ่จะไม่รู้ตัวเองมีอยู่ไม่น้อยเพียงใดถ้ามีการตรวจสอบจึงจะสามารถชี้แนะได้ทันที่ ผลการวิเคราะห์ครั้งนี้ไม่สามารถบอกได้ว่าอาการจิตประสาทที่เกิดขึ้นนี้มีมาก่อนเป็นครุหรือเมื่อเป็นครุจนถึงข้าราชการระดับ 5 เป็นส่วนใหญ่ เพราะก่อนนั้นการสอบคัดเลือกไม่เคยตรวจสอบในเรื่องนี้ จึงไม่มีข้อมูลยืนยันว่า บุคลิกแบบนี้มีมาก่อนเป็นครุหรือหลังเป็นครุแล้ว

บุคลิกภาพของครูด้านการแสดงออกมีค่อนข้างสูง ที่เป็นดังนี้ก็เพราะครุเป็นอาชีพที่ต้องแสดงตัว คือต้องชักนำคนอื่นได้ พุดเก่ง กระฉับกระเฉง เป็นกันเอง ชอบสังคม (McMartin, 1995) จากผลการวิจัยของฮอลแลนด์ (Holland, 1973) จัดบุคลิกลักษณะของผู้มีอาชีพเป็นครุ จะมีด้านความสามารถในการเข้าสังคมด้วยเสมอ ลักษณะคนชอบสังคม (Social) เป็นบุคลิกของคนมีนิสัยให้ความร่วมมือ มีไมตรีจิต บำเพ็ญประโยชน์ เมตตากรุณา จุใจเก่ง เข้าใจเพื่อนมนุษย์ มีความเป็นมิตร ลักษณะดังกล่าวจึงเป็นลักษณะแสดงออกทั้งนั้น ซึ่งถือว่าเป็นสิ่งดีเหมาะสมที่จะมีอาชีพเป็นครุ อีกประการหนึ่งที่ผลการวิเคราะห์แสดงให้เห็นว่า ครุมีบุคลิกภาพแบบแสดงออกมาก อาจจะเป็นเพราะครุในกลุ่มตัวอย่าง เป็นครุที่สมัครเข้ารับการอบรมโดยความต้องการของตนเอง จริง ๆ เป็นผู้มีความกระหายใคร่อยากได้ความรู้เพิ่มพูนขึ้นถึงแม้การอบรมจะใช้เงินทองมาก ครุนี้ก็สมัครเข้าอบรม มีที่เจ้าสังกัดช่วยเหลือค่าสมัครอบรมเพียง 25% เท่านั้น นอกนั้นจ่ายเงินตัวเองทั้งนั้น ลักษณะของคนที่ชอบการแสดงออกนอกจากที่กล่าวมาแล้ว ยังมีลักษณะเพิ่มเติมอีก เช่น การเสี่ยง การพจญภัย การต่อสู้ เป็นต้น ดังนั้นการต่อสู้คาดคะเนว่าการอบรมคงเพิ่มพูนความรู้แก่ตน จึงเป็นลักษณะของการแสดงออก แต่ที่แน่นอนที่สุด ก็คือ ครุทุกคนต้องฝึก พุดเก่ง คล่อง แสดงออกได้ดี ต่อหน้าผู้คนจำนวนมาก โดยเฉพาะหน้าห้องเรียนที่มีนักเรียนฟังอยู่ การฝึกพฤติกรรมนี้อยู่บ่อย ๆ ก็จะทำให้เกิดนิสัย แล้วก่อตัวเป็นบุคลิกภาพด้านนี้ขึ้น (Eysenck, 1990)

ส่วนการวิเคราะห์บุคลิกภาพของครุที่จัดแบ่งเป็น 4 ประเภทนั้น ผลปรากฏว่า บุคลิกภาพนั้นแบบฉุนเฉียวใจร้อนมีจำนวนมากที่สุด คือมีจำนวน 53.97% หรือ 54% อันดับ 2 เป็นบุคลิกภาพแบบร่าเริงแจ่มใส มีจำนวน 36.05% หรือ 36% อันดับ 3 เป็นบุคลิกภาพแบบจิตใจหดหู่ มีจำนวน 5.44% หรือ 5% อันดับ 4 เป็นบุคลิกภาพแบบฮึดฮาดเฉื่อยชา มีจำนวน 4.54% หรือ 5% บุคลิกภาพที่ต้องการมากคือบุคลิกแบบร่าเริงแจ่มใส ซึ่งกลุ่มลักษณะคนชอบออกสังคม ช่างเจรจา สนุกสนาน ไม่กังวล มีความเป็นผู้นำ กลุ่มนี้มีอาการจิตประสาทน้อย แต่การแสดงออกมาก ซึ่งเหมาะกับลักษณะความเป็นครุ แต่กลายเป็นว่า บุคลิกภาพแบบฉุนเฉียวใจร้อนครุกลุ่มนี้มีมากที่สุด จริง ๆ ครุที่ดีก็ต้องมีด้านนี้ด้วย แต่ไม่ควรมีเป็นอันดับ 1 เพราะลักษณะด้านนี้เป็นคนชอบขี้ระแวง คล่องแคล่ว มองโลกในแง่ดี ครุจึงควรมีลักษณะที่ดี ๆ ด้านนี้ด้วย ก็จะเหมาะสมมาก การที่ครุกลุ่มนี้มี

บุคลิกภาพแบบฉุนเฉียวใจร้อนมากกว่าอย่างอื่นรวมกัน ก็แปลว่าการควบคุมอารมณ์ของครูได้ไม่ดีพอ ทั้งนี้เพราะครูกลุ่มนี้มีอาการทางจิตประสาท และการแสดงออกก็มากด้วย (Eysenck, 1958) ครูมีบุคลิกภาพ 2 แบบ คือ ฉุนเฉียวใจร้อน กับร่าเริงแจ่มใสรวมกันถึง 90% ที่เป็นเช่นนี้ก็เพราะครูส่วนใหญ่ชอบแสดงออก (Extraverted) แต่มีอาการจิตประสาท (Neurotic) หรืออารมณ์แปรปรวนตั้งแต่ระดับน้อย ๆ ถึงระดับมาก ๆ ซึ่งอาจจะเป็นลักษณะของสังคมดังกล่าวมาแล้วในตอนแรก ครูที่ทำการศึกษามีตั้งแต่ครูชนบทจนถึงครูในกรุงเทพฯ อารมณ์แปรปรวนจึงมีพิสัยกว้างและไปทางสูงจะมากกว่า ครูที่มีบุคลิกแบบจิตใจหดหู่และแบบอึดอัดเฉื่อยชา มีจำนวน 10% ถือว่ามีจำนวนน้อย ไม่เป็นอันตรายต่อวงการครู แต่พึงเข้าใจด้วยว่า บุคลิกภาพของครูผู้สอนมีส่วนทำให้ประสิทธิภาพของการสอนดีขึ้น (เตื่อนใจ เกตุษา, 2529)

6.0 ข้อเสนอแนะ

1. ควรหาวิธีการช่วยลดอาการประสาทของครูให้น้อยลง เพราะบุคลิกภาพของครูมีผลต่อนักเรียน
2. ครูส่วนใหญ่เป็นลักษณะแบบฉุนเฉียวใจร้อน ซึ่งไม่เป็นผลดีทั้งต่อตัวครูและตัวเด็กนักเรียน การสอบคัดเลือกครูควรมีการวัดด้านบุคลิกภาพด้วย ครูประเภทฉุนเฉียวใจร้อนไม่ควรจะมีมากนัก
3. ควรให้ครูทุกคนได้ตรวจสุขภาพจิตตามระยะเวลาอันสมควร เพื่อป้องกันอาการบางประการที่ไม่พึงประสงค์ จะได้แก้ไขทันที่
4. ควรศึกษาวิจัยดูว่าครูก่อนเป็นครูกับเป็นครูแล้วบุคลิกภาพเปลี่ยนไปหรือไม่ เปลี่ยนไปทางดีหรือทางไม่ดี

เอกสารอ้างอิง

- จิตรกร ตั้งเกษมสุข. พุทธปรัชญากับปรัชญาการศึกษาไทย. กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์เคล็ดไทย, 2525.
- เตื่อนใจ เกตุษา. การประเมินผลการสอน. กรุงเทพฯ: ฝ่ายตำราและอุปกรณ์การศึกษา มหาวิทยาลัยรามคำแหง, 2529.
- ปิ่น มุกกันต์. พุทธวิธีครองใจตน. กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์คลังวิทยา, 2499.
- ประยุทธ์ ปยุตโต. พจนานุกรมพุทธศาสตร์. กรุงเทพฯ: มหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย, 2518.

- ประสพ รัตนากกร. จิตวิทยาบุรุษใจเขาใจเรา. กรุงเทพฯ: ห้างหุ้นส่วนจำกัดธรรมสาส์น, 2513.
 มัชฌิมานา ปิยะมาดา. การสำรวจคุณลักษณะของครูในจังหวัดพระนครศรีอยุธยา. ปรินญาณินท์
 การศึกษามหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร, 2511.
 มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร. เอกสารสัมมนาเรื่อง สถานภาพครู. 22-23 เมษายน
 2535.
 รวิวรรณ นิเวตพันธ์ "คล้ายเครียดกับมืออาชีพ". วิกเอนด์คู่มือการใช้ชีวิตของคนรุ่นใหม่. ปีที่ 4
 ฉบับที่ 1654/177, 2-8 มีนาคม 2539, หน้า 16.
 ล้วน สายยศ. "เทคนิคการวัดบุคลิกภาพ". วารสารการวัดผลการศึกษา. กันยายน-ธันวาคม
 2535. หน้า 13-14.
 ล้วน สายยศ. การวัดบุคลิกภาพ. เอกสารประกอบการสอนปริญญาโทวัดผล. 2525.
 ล้วน สายยศ และอังคณา สายยศ. เทคนิคการวิจัยทางการศึกษา. พิมพ์ครั้งที่ 4. กรุงเทพฯ:
 สุวีริยาสาส์น, 2538.
 วิทยาลัยครูพิบูลสงคราม. การสร้างเสริมคุณลักษณะด้านจริยธรรมของนักศึกษาครู. เอกสาร
 ประชุมผู้บริหารสถาบันผลิตครูครั้งที่ 8, 12-14 พฤศจิกายน 2527.
 วิทยาลัยครูบ้านสมเด็จเจ้าพระยา. ลักษณะของครูที่สังคมต้องการ. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์สามมิตร,
 2518.
 Aiken, Lewis R. Assessment of Personality. Boston: Allyn and Bacon,
 1989.
 Eysenck, H.J. And Eysenck, M.W. Personality and Individual
 Differences. New York: Plenum, 1958.
 Eysenck. H.J. Biological dimensions of Personality. in L.A. Pervin:
 (Ed.), Handbook of Personality. New York: Guilford 1990. p.244-276.
 Holland J.L. Making Vocational Choices. Englewood Cliffs, NJ:
 Printice-Hall. 1973.
 Holland J.L. Manual of Self-Directed Search. Palo Alto, California:
 Consulting Psychologists Press. 1979.
 McMartin, Jim. Personality Psychology : A Student Centered Approach.
 Thousand Oaks, Cal. : Sage Publications, Inc. 1995.
 Veldman, D.J. and Worsham "Types of Student Classroom Behavior".
Journal of Educational Research. V.76(4) March-April 1983.
 p.204-209.